

آئین نامه طرح های کلان ملی فناوری

مقدمه

طراحی، برنامه ریزی و ساماندهی طرح های کلان ملی به عنوان یکی از محورهای اساسی فعالیت معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری می باشد که در بخش های مختلف، زمینه ساز تحرک دراز مدت و پیشرفت و توسعه پایدار علم و فناوری در کشور خواهد بود که با هدف رفع نیازهای داخل کشور و حضور در رقابت های جهانی و ایجاد هم افزایی علم و ثروت از طریق کسب مهارت های انسانی، سازماندهی و تقسیم کار ملی و طراحی و تدوین از طریق اجرای طرح های ملی و هم افزایی سرمایه های انسانی، مالی و سایر امکانات کشور در عرصه های مختلف انجام می شود. اجرای طرح های کلان ملی این امکان را به کشور، سازمان های درگیر در امور علم، فناوری و نوآوری بخش های اقتصادی می دهد که در راستای نقشه جامع علمی کشور و همچنین سند چشم انداز ۱۴۰۴ با تعریف و تبیین موضوعات کلیدی و راهبردی به کسب مهارت های انسانی، تولید علم، اشاعه و گسترش دانش و چگونگی تجاری سازی و تحقق فرایند نوآوری در بخش های ساخت، تولید و خدمات به عنوان همگرایی بین بخش علمی و صنعتی و بهره گیری از دانش ملی برای تبدیل آن به ثروت را فراهم آورد.

۱- تعاریف

- "طرح کلان ملی فناوری" از جمله طرح های پژوهشی کاربردی با ماهیت توسعه ای و محصول گرا است که مشخصات آن در بند ۳ آئین نامه آمده است و از این پس به اختصار "طرح" نامیده می شود.
- "معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری" که از این پس به اختصار "معاونت" نامیده می شود.
- "مرکز طرح های کلان ملی فناوری" که به اختصار "مرکز" نامیده می شود.
- "شورای سیاست گذاری طرح های کلان ملی" حوزه معاونت که در این آئین نامه "شورای سیاست گذاری" نامیده می شود. ترکیب و شرح وظایف شورا در بند ۴ آئین نامه آمده است.
- "کمیته راهبری" که وظیفه سیاست گذاری و برنامه ریزی هر طرح مصوب را به عهده دارد و ترکیب اعضاء و وظایف آن به اختصار در بند ۷-۳ آئین نامه آمده است.
- "کمیته اجرایی" که وظیفه نظارت بر اجرای هر طرح مصوب و اخذ تصمیم در پاره ای از موارد اجرایی طرح را بر عهده دارد و ترکیب اعضاء و وظایف آن به اختصار در بند ۷-۴ آئین نامه آمده است.
- "مؤسسه مجری" نهادی است که مسئولیت اجرای طرح را بر عهده دارد.

۲- اهداف طرح های کلان ملی

- ا. مهمترین اهداف طرح های کلان ملی فناوری عبارتند از :
- ب. کمک به توسعه فناوری های دانش بنیان به منظور بهره مندی از نتایج آنها
- ت. مشارکت در توسعه فناوری های جدید و رفع نیازهای فنی و تخصصی جامعه
- ث. مشارکت در تجاری سازی طرح های پژوهشی
- ج. کمک به توانمند سازی علمی و فنی بخش خصوصی کشور
- ح. مشارکت در انتقال و تولید فناوری های در حال پیدایش و آینده
- خ. فراهم آوردن زیر ساخت های لازم برای انجام طرح های پایین دستی فناوری و نوآوری و یا انجام پژوهشهای کاربردی در مقیاس بین المللی
- د. به هم پیوستگی حلقه های کلان پژوهش، فناوری و نوآوری و توانمندسازی مدیریت چند شاخه ای طرح های کلان در کشور
- ذ. ترویج اندیشه و اجرای طرح های کلان فناوری با توجه به اثرگذاری بنیادین آنها

۳- مشخصات طرح‌های کلان ملی

برخی از مهمترین مشخصات طرح‌های کلان ملی به شرح ذیل است :

۱- ماهیت علمی داشته و از فناوری‌های متوسط و پیشرفته استفاده کند و قلمرو بکارگیری و بهره‌مندی از نتایج آن در مقیاس ملی و فرا ملی باشد.

۲- از نظر کاربردی، رویکرد محصول‌محور داشته باشد.

۳- طرح، حداقل در مقیاس ملی، باید ابعاد نوآورانه جدی داشته باشد.

۴- درحیطه به کارگیری، نتایج طرح باید اولویت، کشش ملی و فراملی داشته باشد.

از نظر نوع فناوری باید؛

الف) پاسخگوی نیاز جدی فعلی و یا آتی کشور باشد و دستگاه متولی خاص نداشته باشد و یا علیرغم نیاز به آن پرداخته نمی‌شود. و یا؛

ب) پاسخگوی نیازهای فناورانه برنامه‌های میان مدت و درازمدت رشد و توسعه کشور، باتوجه به نکته بند الف، باشد.

۴- شورای سیاستگذاری طرح‌های کلان ملی

این شورا به ریاست معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور به عنوان بالاترین مرجع تصمیم‌گیری در خصوص طرح‌های کلان ملی است که در حوزه معاونت تشکیل می‌گردد، و وظیفه سیاستگذاری‌های کلان، اولویت بندی موضوعات طرح‌ها، ایجاد هماهنگی فیمابین طرح‌ها و تصویب نهایی آنها را بر عهده دارد.

ترکیب اعضاء و وظایف و اختیارات شورای سیاستگذاری توسط معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهوری تعیین و تصویب می‌شود.

۵- مراحل بررسی و تصویب طرح‌های کلان ملی

مراحل کلی بررسی و تصویب طرح‌های کلان ملی به شرح زیر است :

۵-۱) دریافت پیشنهاد اولیه از نامزدهای مشخص شده توسط مرکز و یا طرح‌های واصله به مرکز بویژه از سوی ستادهای فناوری‌های راهبردی

۵-۲) بررسی، ارزیابی و تأیید اولیه طرح‌ها در مرکز

۵-۳) انعکاس نتیجه به معاونت فناوری و نوآوری

۵-۴) تصمیم‌گیری نهایی در شورای سیاست‌گذاری طرح‌های کلان ملی حوزه معاونت

۵-۵) ابلاغ نتایج تصمیم‌گیری به مجری توسط مرکز

تبصره ۱: در سال ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰، پس از بررسی و تصویب طرح در مرکز، معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور و رئیس شورای سیاستگذاری طرح‌های کلان ملی در خصوص انجام طرح یا ارسال آن به شورای سیاستگذاری تصمیم نهایی اتخاذ می‌نماید.

۶- انواع طرح‌های کلان ملی مبتنی بر مولفه‌های مالی و اجرایی

۶-۱. انواع تأمین منابع مالی

الف) تأمین حداقل ۸۰٪ اعتبارات موردنیاز طرح (طرح‌های مالکیتی) از طرف معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری

ب) تأمین حداقل ۵۰٪ از اعتبارات (طرح‌های مشارکتی)

پ) تأمین بخشی از اعتبارات (کمتر از ۵۰ درصد) به عنوان کمک به طرح‌های ملی مصوب دستگاه‌های دیگر (طرح‌های تکمیلی)

تبصره ۲: اعتبارات اختصاص یافته توسط حوزه معاونت نمی‌تواند صرف خرید زمین و بنا، احداث یا تعمیر ساختمان، برگزاری

همایش‌ها، استخدام نیرو (به استثنای خدمات قراردادی مرتبط) و نظایر آن، گردد. موارد استثناء با پیشنهاد مرکز و موافقت و ابلاغ شورای سیاستگذاری صورت می‌گیرد.

تبصره ۳: دستورالعمل کلی هزینه نمودن اعتبارات مصوب توسط معاونت ابلاغ می‌شود.

۲-۶. نوع اعتبار

حسب نوع طرح و نهاد مجری اعتبارات طرح به صورت جاری و مستقیم یا وام صندوق (قرض الحسنه) و یا ترکیبی می‌باشند.

تذکر : اعتبارات جاری و مستقیم فقط به بخش‌های دولتی و عمومی تعلق می‌گیرد.

۳-۶. مالکیت نتایج طرح

الف) مالکیت مرتبط باحوزه معاونت (مالکیت کامل) در صورتی که حداقل ۸۰٪ اعتبار را معاونت پرداخت کرده است.

ب) مالکیت مشترک با دستگاه مجری (مالکیت اشتراکی)

پ) مالکیت مرتبط با دستگاه مجری و بهره‌بردار حسب مورد، با موافقت معاونت یا توافق طرفین (واگذاری مالکیت)

تبصره ۴: هر نوع مالکیت براساس قوانین مصوب ذیربط و نظارت معاون توسعه مدیریت و منابع حوزه معاونت تعیین می‌شود.

تبصره ۵: با عنایت به اینکه معاونت قصد دارد پس از اجرای موفق طرح‌ها، مالکیت نتایج طرح‌ها را به بهره‌برداران و یا مجریان واگذار نماید، ضوابط مربوط به انتقال مالکیت (اعم از مالکیت فکری و غیره) طرح‌های ذیربط، تابع دستورالعملی خواهد بود که توسط معاونت ابلاغ می‌شود.

۴-۶. مجری طرح

الف) اجرای طرح‌های ملی به نهادهای توانمند و تأیید شده در بخش‌های دولتی، عمومی و خصوصی واگذار می‌شود.

ب) مسئولیت اجرای طرح بر عهده نهاد مذکور است که در برابر حوزه معاونت پاسخگو می‌باشد.

پ) هر طرح یک مدیر اجرایی خواهد داشت که توسط بالاترین مقام نهاد مذکور، پس از تأیید مرکز، تعیین می‌شود.

ت) اولویت واگذاری طرح‌های مصوب برای اجرا بر اساس نوع طرح‌ها به گونه‌ای خواهد بود که به توانمندی بخش خصوصی بیانجامد.

۵-۶. بهره‌برداری از نتایج طرح

الف) مجری خود بهره‌بردار نیز هست.

ب) بهره‌برداری مشترک توسط مجری و یا نهاد هایی که معاونت معرفی می‌کند.

پ) بهره‌بردار مستقل از مجری، که توسط معاونت معرفی می‌شود.

تبصره ۶: بهره‌بردار نتایج طرح باید قبل از تصویب طرح، مشخص و در انجام طرح مشارکت (در صورت امکان) داشته باشد.

تبصره ۷: در خصوص ضوابط بهره‌برداری، محتوای تذکرات بند ۳-۶ فوق جاری است.

تبصره ۸: دستورالعمل نحوه بهره‌برداری از نتایج طرح‌ها توسط معاونت ابلاغ می‌شود.

۷- مدیریت طرح‌های مصوب

۱-۷. دستگاه مجری که از در قرارداد مشخص شده است، مسئولیت انجام طرح را به عهده دارد.

۲-۷. مجری موظف است که در انجام طرح از تمام دستگاه‌ها و افرادی که در قرارداد به عنوان همکار مشخص شده‌اند، استفاده نماید.

۳-۷. هر طرح دارای یک کمیته راهبردی است که ترکیب آن عبارتست از:

تعدادی از اعضای حقوقی به عنوان نماینده دستگاه‌های مرتبط با موضوع طرح و اعضاء حقیقی با تخصص‌های مرتبط با

تأیید معاونت فناوری و نوآوری و ابلاغ معاونت

وظایف کمیته راهبری عبارتند از :

الف) تعیین و تصویب سیاست ها، اهداف کمی و مرحله ای و برنامه های اجرایی طرح

ب) تأیید روند کلی مراحل مختلف اجرای طرح

پ) تأیید نهایی نتایج و مستندات طرح

ت) اعلام پایان طرح

۷-۴. هر طرح یک کمیته اجرایی دارد که زیر نظر بالاترین مقام اجرایی دستگاه مجری و در چارچوب مشخص شده در متن قرارداد، فعالیت می کند. ترکیب کمیته اجرایی مشتمل بر حداقل هفت نفر است که سه نفر توسط مرکز و چهار نفر توسط مجری طرح معرفی می شوند که پس از تأیید رئیس مرکز در کمیته مذکور حضور می یابند.

وظایف کمیته اجرایی عبارتند از :

الف) بررسی و تأیید زیر برنامه های مدیریت اجرایی طرح

ب) تأیید برنامه زمانبندی فعالیت ها بر اساس تقسیم کار انجام گرفته

پ) ارائه نظرات تخصصی و مشاوره های فنی به مدیریت طرح

ت) نظارت و کنترل بر اجرای طرح بر اساس زمانبندی و پیشرفت هر فعالیت از نظر کمی و کیفی

ث) اعمال مدیریت بر فرایند مستندسازی و تهیه گزارش های علمی و اجرایی طرح

ج) تأیید صلاحیت کلی افراد بکار گرفته شده در تیم اجرایی از جنبه های شایستگی علمی، فنی و اجرایی

۷-۵. هر طرح یک مدیر اجرایی دارد که توسط بالاترین مقام مؤسسه اجرایی تعیین و پس از تأیید مرکز، حکم وی توسط مقام مذکور صادر می شود.

وظایف مدیر(مجری) طرح

۱- انتخاب تیم و تعیین ساختار، نقش ها و مسئولیت های افراد در طرح

۲- تهیه و تدوین نیازمندی ها فنی و اجرایی طرح در شکل یک جدول زمانبندی فعالیت ها (CPM)

۳- هماهنگی و شرکت در جلسات مدیریتی و ارائه گزارش دوره ای به مرکز، کمیته های اجرایی و راهبری

۴- پیگیری مصوبات ذیربط و انجام کلیه امور و فعالیت های مربوط به اجرای طرح

۸- نظارت ، ارزیابی ، پیگیری و صدور مجوز پرداخت ها

کنترل و نظارت بر حسن انجام طرح بر عهده مرکز که با توجه به موارد زیر انجام می شود؛

۸-۱. انتخاب مشاور تخصصی مرکز

هر طرح دارای یک "مشاور تخصصی" است که توسط مرکز انتخاب می شود.

مشاور تخصصی یکی از اساتید متخصص و صاحب تجربه در رشته ذیربط و یا از صاحب نظران متخصص و مجرب در صنعت و حوزه های مربوط، به انتخاب رئیس مرکز، می باشد.

۸-۲. انجام بازدید های ادواری

از تمام طرح ها بازدید دوره ای صورت می گیرد که گزارش پیشرفت کار از نظر مالی، فنی و اجرایی و همچنین گزارش میزان تدوین مستندات علمی و اجرایی طرح به صورت مکتوب توسط مسئول گروه بازدیدکننده تهیه می شود و در فرایند داوری نهایی لحاظ می گردد.

۸-۳. یک کارشناس مالی توسط معاونت توسعه منابع انسانی به مرکز معرفی می شود تا در بررسی های و ارزیابی مالی طرح ها موارد قانونی ذیربط، رعایت، تضمین و نظارت گردد.

۸-۴. نشست های پیگیری

حسب تشخیص مرکز، نشست هایی در معاونت و یا مؤسسه مجری به صورت متناوب و حسب نیاز تشکیل می شود. نهاد مجری باید اطلاعات لازم و گزارش پیشرفت انجام طرح را حسب نظر و درخواست مرکز ارائه نماید.

۸-۵. مدیر طرح موظف به ارائه برنامه زمانی انجام طرح و برنامه پیشرفت اجرای طرح بر اساس قالب های ارائه شده توسط مرکز می باشد.

۸-۶. نحوه تأمین اعتبار طرح های مصوب

پرداخت ها در چارچوب اعتبار مصوب، پس از پایان هر مرحله از اجرای طرح و براساس ارزشیابی و داوری نهایی در خصوص پیشرفت طرح پس از تأیید اولیه توسط مرکز و تصویب شورای راهبری صورت می گیرد.

۹- اختتام طرح

۹-۱. برخی از مؤلفه های مؤثر بر ارزیابی، داوری و اعلام اختتام طرح ها عبارتند از :

الف) میزان تحقق اهداف پیش بینی شده طرح و رضایت بهره برداران از نتایج طرح

ب) انجام طرح در زمان پیش بینی شده و رعایت نظم در انجام مراحل فنی، اجرایی و مالی طرح

پ) ابداع، ابتکار و نوآوری در مراحل اجرایی و نتایج نهایی طرح که بصورت ثبت اختراع، کسب جوایز ملی و بین المللی و نظایر آن با رعایت حقوق مالکانه درآمده و منجر به رضایت بهره برداران و مشتریان شده باشد.

تبصره ۹: در ثبت اختراع و مواردی نظیر این، باید حقوق مالکانه طرف های ذینفع رعایت شده باشد.

ت) فروش و یا انتقال دانش فنی حاصل از اجرای طرح با رعایت حقوق مالکانه

ث) دریافت مجوزهای قانونی از سازمان های ذیربط و نهادها و اشخاص بهره بردار نتایج طرح

ج) کیفیت مستندسازی و گزارش نهایی تدوین شده

۹-۲. با توجه به میزان مطلوبیت حاصل از فعال شدن عوامل مذکور در بند ۹-۱، اختتام طرح ها به صورت موفق، ناتمام قابل قبول، ناتمام غیر قابل قبول، و ناموفق صورت می گیرد. در صورت لزوم چگونگی تشویق و یا اقدام حقوقی با اختتام طرح ها توسط شورای سیاستگذاری انجام می شود.

۹-۳. گزارش اختتام طرح توسط مرکز تهیه و به شورای سیاست گذاری طرح های کلان ملی معاونت، برای اخذ تصمیم نهایی ارسال می گردد.

۹-۴. تصفیه حساب مالی طرح های اختتام یافته، با توجه به نوع آن، در چارچوب دستورالعمل ذیربط توسط مرکز و با همکاری معاون پشتیبانی حوزه معاونت انجام می شود.

۱۰- این آئین نامه در یک مقدمه و ۱۰ بند و ۹ تبصره در تاریخ ۴/۷/۸۹ به تصویب شورای معاونین و به امضاء معاون علمی و فناوری رئیس جمهور رسیده و به مدت ۲ سال بصورت آزمایشی اجرا می گردد.
تمامی حقوق متعلق به این سایت برای معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری محفوظ می باشد.